

Um die Chancen zu steigern, dass junge Menschen Zivilcourage zeigen, werden in diesem Bildungsmodul theoretische Erkenntnisse aufgegriffen und in praktischen Übungen bearbeitet und trainiert. Es wird dazu eingeladen, eigene Einstellungen und Werte in Form von soziometrischen Aufstellungen und Diskussionen zu reflektieren. Des Weiteren wird die eigene Körperwahrnehmung und -wirkung durch (non-)verbale Übungen zu zweit oder mit der gesamten Gruppe geübt insbesondere zu Grenzsetzung und rollentypischen Auftreten und Wirkung (u.a. Statustheater zu Tätern, Opfer, Beobachtern). Der Schwerpunkt liegt auf exemplarischem Lernen anhand von konkreten Zivilcourage-Situationen in Rollenspielen, durch Beispielvideos sowie digitalen Zivilcourage-Spielen, um das Verhalten und Handeln in kritischen Situationen zu trainieren. Die geplanten Ergebnisse dieser Schulprojekte bestehen ebenfalls darin, dass demokratische Potentiale besprochen und sichtbar gemacht werden, neues Wissen und interkulturelle Kompetenzen vermittelt werden.

Beide Formate schaffen neue Angebote für interkulturellen Dialog und kulturelle Identifikation für junge Menschen zwischen 14 und 25 Jahren in einer strukturschwachen Region.

3) Didaktische Materialien zur Lehre der Zivilcourage

Auch für andere Schulen wird unser Bildungsmodul zur Zivilcourage und zum zivilgesellschaftlichen Engagement junger Menschen auf der Projekt-Webseite mit didaktischen Lehrmitteln in deutscher und tschechischer Sprache veröffentlicht. Es besteht ein Bedarf an diesen (digitalen) Angeboten – diese Lücke möchte unser Projekt schließen.

4) Ergebnisse für breite Öffentlichkeit & Wissenschaft

Für die breite Öffentlichkeit werden durch die Studierenden und die Projektpartner sämtliche Befunde aufbereitet. Dies geschieht einerseits in Form dieser Webseite, die unsere Geschichten über Courage und Demokratie erzählt und andererseits in Form eines Lehrbuchs zur politischen Bildung, welche als Handreichung für Didaktiker der politischen Bildungsarbeit verfügbar gemacht wird. Die politikwissenschaftlichen Implikationen des Projekts CouReg werden durch die beiden Universitäten analysiert und für die Fachöffentlichkeit publiziert. Auch für politisch Verantwortliche sind die Befunde zu den Vorstellungen junger Menschen interessant, denn sie geben Aufschluss über positive Beispiele couragierten und demokratischen Handelns sowie über Vorstellungen Menschen hinsichtlich der Entwicklung der Grenzregion.

Chceme posílit tyto kompetence u mladé studující generace, chceme je seznámit s tím, co vše občanská kuráž znamená, jaké jsou techniky uplatnění občanské kuráže v praxi a jak mají jednat v různých mezních situacích, které se mohou v jejich okolí přihodit. Má jít o praktický program, který zohlední specifika pohraničního regionu. Studenti budou vyzváni k tomu, aby přemýšleli o svých vlastních postojích a hodnotách v podobě sociometrických konstelací a diskusí. Dále se zaměříme na vnímání a účinky vlastního těla u studentů, to procvičíme prostřednictvím (ne)verbálních cvičení ve dvojicích nebo s celou skupinou a budeme jednotlivě posuzovat různé typické role (pachatel, oběť, pozorovatel). Důraz je kladen na příkladné učení založené na konkrétních situacích občanské kuráže v rolích, prostřednictvím ukázkových videí a digitálních her morální odvahy s cílem trénovat chování a jednání v kritických situacích. Plánované výsledky těchto školních projektů spočívají také v diskusí o limitech a možnostech demokracie a o předávání nových znalostí a mezikulturních dovedností.

Oba formáty vytvářejí nové nabídky pro mezikulturní dialog a kulturní identifikaci mladých lidí ve věku od 14 do 25 let ve strukturálně slabém regionu.

3) didaktické materiály pro výuku občanské kuráže

Vzdělávací modul a jeho didaktické pomůcky, s příklady a videoprezentacemi bude zpřístupněn na webu projektu v jazykových mutacích. Obecně považujeme za důležité posilovat ve výuce občanskou angažovanost a kuráž mladých lidí. I mezi pedagogy existuje poptávka po těchto výukových (digitálních) materiálech – tomu chce náš projekt vyjít vstříc.

4) výsledky pro širokou veřejnost & odborné výstupy

Pro širokou veřejnost budeme pravidelně zpracovávat dílčí výstupy projektu (tisk, média), a to i za pomoci studentů. Uveřejněny budou jednak na webu projektu, dále pak ve formě publikace s příklady a analýzami občanské kuráže a obecně tzv. občanských dovedností (civil skills). Krom toho budeme s výstupy projektu pracovat i při publikování odborných studií, které budou zaměřeny na odbornou veřejnost (články v recenzovaných časopisech).

Výstupy chceme zpřístupnit také politikům a osobám působícím ve vzdělávacím managementu, protože tyto poznatky považujeme za důležité pro aktivní občanství mladých lidí ve svých regionech.

Projekt CouReg

Mít kuráž a
utvářet náš region

CouReg

Courage haben und unsere
Region gestalten

Projektpartner
partner projektu

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
DRESDEN

AKTION
ZIVILCOURAGE

EUROREGION
ELBE LABE

Gefördert durch
Podpořeno

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Mít kuráž a utvářet náš region

Technická univerzita v Drážďanech, Institut pro politické vědy, Univerzita J.E. Purkyně Ústí nad Labem, Katedra politologie, Euroregion Elbe / Labe, a Aktion Zivilcourage e.V., Pirna spolupracují na česko-německém modelovém projektu na téma občanská kuráž a občanské dovednosti.

Projekt CouReg je zaměřen na mladé lidi z českého a saského pohraničí. Jeho cílem je posilování a rozšiřování demokratických a občanských dovedností. Konkrétně budou vytvořeny vzdělávací moduly 1) pro žáky posledních ročníků základní školy (8. a 9. třída) a pro 2) pro studenty vysokých škol na téma občanská kuráž a občanské dovednosti. Cílem projektu je posílit tyto dovednosti, stejně jako interkulturní a demokratické kompetence u mladé generace ve věku 14 až 25 let.

Courage haben und unsere Region gestalten

Die Technische Universität Dresden, Institut für Politikwissenschaft, die Univerzita J.E. Purkyně Usti nad Labem, Katedra politologie, die Euroregion Elbe/Labe, und die Aktion Zivilcourage e.V., Pirna kooperieren gemeinsam in einem tschechisch-deutschen Modellprojekt zum Thema Demokratieförderung und Zivilcourage.

Projekt CouReg zielt auf junge Menschen im sächsischen und böhmischen Grenzland. Unser Ziel ist die Stärkung und der Ausbau von demokratischen Potentialen. Konkret werden Bildungsmodule mit Lehrmaterialien 1) für Schüler und 2) für Studenten zum Thema Zivilcourage und zivilgesellschaftlichem Engagement entwickelt. Unser Projekt will diese Fähigkeiten trainieren und damit interkulturelle und demokratische Kompetenzen bei der jungen Generation zwischen 14 und 25 Jahren ausbauen.

Projektaufbau Struktura projektu

1) 4 Workshops für Studierende

Das Ziel der Workshops besteht in einer verbesserten Kooperation zwischen der TU Dresden und der UJEP in Ústí nad Labem. Dies umfasst die grenzüberschreitende Zusammenarbeit, gemeinsames Lernen junger Deutscher und Tschechen und interpersonelle Begegnung. Die Studierenden erlangen neues Wissen zur demokratischen Kultur und interkulturelle Kompetenzen. Die zweisprachigen Workshops werden sich mit folgenden Themen befassen: Theorie und Praxis der Zivilcourage, demokratische Kultur, soziale Spannung in den Grenzgebieten, Problem des Rechtsradika-

1) 4 workshopy pro studenty

Cílem workshopů je zintenzivnit spolupráci mezi spolupracujícími univerzitami - TU Drážďany a UJEP v Ústí nad Labem. Ta spočívá dosud v přeshraniční spolupráci, společném učení mladých Čechů a Němců a dalších mezilidských setkávání. Studenti získají nové poznatky o demokratické kultuře a mezikulturních dovednostech. Dvojazyčné workshopy se budou zabývat následujícími tématy: teorie a praxe občanské kuráže, demokratická kultura, sociální napětí v příhraničních oblastech, problémy pravicového radikalismu a praktickými cvičeními.

2) Bildungsmodul für Schülerinnen und Schüler   **2) Vzdělávací modul pro školáky**

Es werden insgesamt 10 interkulturelle Bildungsprogramme für Schulen in den Grenzgebieten durchgeführt. In Sachsen nehmen vier Oberschulen auf dem Gebiet der Euroregion Elbe teil (2x Pirna, Dohna, Sebnitz). Dazu kommen das Berufliche Schulzentrum Vogtland und das Schiller-Gymnasium Pirna. In Tschechien wird es an vier Schulen/základní školy auf dem Gebiet der Euroregion Elbe (Ústí nad Labem, Tisá, Dubí, Chlumec) gehen. Das Bildungsprogramm besteht aus 90 Minuten Lehre und Simulationen und wird vom deutsch-tschechischen Projektteam durchgeführt (unter Mitarbeit von allen Partnern, Studierenden der beiden Universitäten und der Lehrerinnen und Lehrer vor Ort).

Pro školy v příhraničních oblastech se uskuteční celkem 10 interkulturních vzdělávacích programů. V Sasku půjde o čtyři školy na území Euroregionu Labe (2x Pirna, Dohna, Sebnitz). Dále pak na odborné škole Vogtland a na Gymnáziu Friedricha Schillera v Pirně. V České republice akce proběhne na čtyřech základních školách na území Euroregionu Labe (Ústí nad Labem, Tisá, Dubí, Chlumec). Vzdělávací program se skládá z 90 minut výuky a simulací a realizuje ho česko-německý projektový tým (ve spolupráci všech projektových partnerů, studentů z univerzit i učitelů a učitelů).